

10. STEROMETRIA

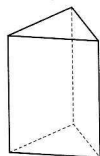
10.1. Graniastosłupy

10.1.1. Wykonaj rysunek:

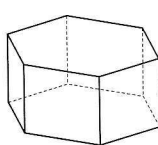
- graniastosłupa prawidłowego czworokątnego;
- sześcianu;
- graniastosłupa prawidłowego trójkątnego;
- graniastosłupa prawidłowego sześciokątnego.

10.1.2. Na rysunkach poniżej zaznacz kąt, jaki tworzy przekątna ściany bocznej z krawędzią podstawy.

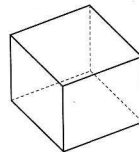
a)

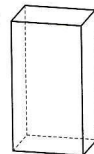
b)

c)

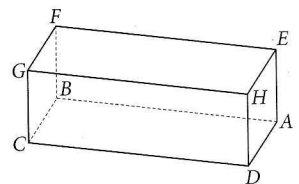

d)

10.1.3. Zaznacz na rysunku graniastosłupa:

- kąt między przekątną BH a krawędzią AB ;
- kąt między przekątną CE a przekątną podstawy AC ;
- kąt między przekątną HC ściany a przekątną EC graniastosłupa.

10.1.4. Oblicz pole powierzchni całkowitej graniastosłupa prawidłowego trójkątnego, którego krawędź podstawy ma długość 2,5, a wysokość 10.

10.1.5. Oblicz objętość prostopadłościanu o wymiarach: 8 dm, 2,4 m, 15 cm.

10.1.6. Przekątna podstawy prostopadłościanu ma długość $\sqrt{5}$.

Jaką długość ma przekątna prostopadłościanu, jeśli jego wysokość równa jest 2?

10.1.7. Oblicz pole powierzchni sześcianu, którego suma długości wszystkich krawędzi jest równa 156 cm.

10.1.8. Akwarium ma wymiary: 60 cm długości, 3 dm szerokości i 40 cm wysokości.

Ile litrów wody potrzeba do napełnienia akwarium do $\frac{3}{4}$ jego wysokości?

10.1.9. Masa jednego cm^3 stali jest równa 7,8 g. Jaką masę ma szyna długości 4 m, szerokości 10 cm i grubości 6 cm?

10.1.10. Najdłuższa przekątna prawidłowego graniastosłupa sześciokątnego o długości d tworzy z krawędzią boczną graniastosłupa kąt o mierze α . Oblicz cosinus kąta α , jeśli stosunek długości krawędzi bocznej graniastosłupa do długości krawędzi podstawy jest równy $\sqrt{21}$.

10.1.11. W prawidłowym graniastosłupie trójkątnym krawędź podstawy ma długość równą 75% jego wysokości. Oblicz miarę kąta między przecinającymi się przekątnymi ścian bocznych tego graniastosłupa.

10.1.12. Oblicz cosinus kąta nachylenia przekątnej d sześcianu do płaszczyzny podstawy.

10.1.13. W graniastosłupie czworokątnym prawidłowym przekątna o długości $d = 48$ jest nachylona do płaszczyzny podstawy pod kątem $\alpha = 60^\circ$. Oblicz długości wszystkich krawędzi tego graniastosłupa.

10.1.14. Krótsza przekątna graniastosłupa prawidłowego sześciokątnego nachylona jest do podstawy pod kątem $\alpha = 30^\circ$. Oblicz pole powierzchni bocznej tego graniastosłupa, jeśli krawędzie jego podstawy tego graniastosłupa mają długość $a = 9$.

10.1.15. Miara kąta między sąsiednimi ścianami bocznymi graniastosłupa prawidłowego sześciokątnego jest równa:
 A. 60° ; B. 90° ; C. 120° ; D. 150° .

10.1.16. Pole przekroju sześcianu płaszczyzną prostopadłą do podstawy i przechodzącą przez środki sąsiednich krawędzi podstaw sześcianu jest równe $18\sqrt{2}$. Oblicz długość krawędzi sześcianu.

10.1.17. Prostopadłościan $ABCD A_1 B_1 C_1 D_1$ o krawędziach $2\sqrt{2}$, $4\sqrt{2}$, $2\sqrt{2}$ przecięto płaszczyzną zawierającą przekątne ścian bocznych AB_1 i $B_1 C$ o wspólnym wierzchołku i przekątną AC podstawy. Oblicz pole otrzymanego przekroju.

10.1.18. Prostopadłościan, którego krawędzie wychodzące z jednego wierzchołka mają długości 8, 10 i 24, przecięto płaszczyzną przechodzącą przez równoległe przekątne przeciwległych ścian o największej powierzchni. Oblicz pole otrzymanego przekroju.

10.1.19. Dany jest sześcian o krawędzi a . Dany jest też wędź AA_1 tak, że $|AA_1| = a$ i że $|C_1 R| = 2|RC|$. Czy p...

10.1.20. Pole powierzchni bocznej graniastosłupa jest 12 razy większe od pola powierzchni przekątnej ściany bocznej.

10.1.21. Przekątna graniastosłupa jest nachylona do płaszczyzny podstawy pod kątem α . Wykaż, że $\cos^2 \alpha + \cos^2 \beta + \cos^2 \gamma = 1$.

10.1.22. Przekątna $B_1 D$ sześcianu o wspólnym wierzchołku z podstawą jest nachylona do płaszczyzny podstawy pod kątem α . Wykaż, że $\cos^2 \alpha + \cos^2 \beta + \cos^2 \gamma = 1$.

10.1.23. Miara kąta nachylenia przekątnej sześcianu do płaszczyzny podstawy jest α . Wtedy:
 A. $\alpha > 60^\circ$; B. $\alpha < 60^\circ$;

10.1.24. Kąt nachylenia przekątnej sześcianu do płaszczyzny podstawy jest α . Prawdą jest, że:
 A. $\cos \alpha = \frac{\sqrt{2}}{2}$; B. $\cos \alpha = \frac{1}{2}$;

10.1.25. Długości krawędzi sześcianu są a , b , c . Pole przekroju sześcianu płaszczyzną przechodzącą przez środki sąsiednich krawędzi podstaw sześcianu jest równe $18\sqrt{2}$. Oblicz długość krawędzi sześcianu.
 A. 200; B. 2000;

10.1.26. Powierzchnia boczna graniastosłupa prawidłowego sześciokątnego jest kwadratem. Pole podstawy graniastosłupa jest równe 16. Oblicz długość krawędzi podstawy graniastosłupa.
 A. 4; B. 2;

10.1.27. W graniastosłupie prawidłowym sześciokątnym krawędź podstawy ma długość 12. Oblicz tan α , gdzie α jest kątem nachylenia przekątnej sześcianu do płaszczyzny podstawy.

10.1.28. Podstawą graniastosłupa jest kwadrat o boku a . Krótsza przekątna tego graniastosłupa jest nachylona do płaszczyzny podstawy pod kątem α . Oblicz pole powierzchni bocznej tego graniastosłupa.

10.1.19. Dany jest sześcian $ABCD A_1 B_1 C_1 D_1$ o krawędzi $a = 6$. Punkt P dzieli krawędź AA_1 tak, że $|AP| = 2|PA_1|$. Analogicznie, punkt R dzieli krawędź CC_1 tak, że $|C_1R| = 2|RC|$. Czy przekrój $PBRD_1$ jest prostokątem? Oblicz jego obwód L .

10.1.20. Pole powierzchni bocznej graniastosłupa prawidłowego trójkątnego jest 12 razy większe od pola podstawy tego graniastosłupa. Oblicz sinus kąta nachylenia przekątnej ściany bocznej do sąsiedniej ściany bocznej.

10.1.21. Przekątna graniastosłupa prawidłowego czworokątnego długości $d = 10\sqrt{6}$ jest nachylona do płaszczyzny podstawy pod kątem $\alpha = 30^\circ$. Oblicz objętość i pole powierzchni całkowitej tego graniastosłupa.

10.1.22. Przekątna BD_1 prostopadłościanu $ABCD A_1 B_1 C_1 D_1$ tworzy ze ścianami o wspólnym wierzchołku D kąty α, β i φ . Wykaż, że $\cos^2\alpha + \cos^2\beta + \cos^2\varphi = 2$.

10.1.23. Miara kąta nachylenia przekątnej sześcianu do jego podstawy jest równa α . Wtedy:
A. $\alpha > 60^\circ$; B. $45^\circ < \alpha < 60^\circ$; C. $30^\circ < \alpha < 45^\circ$; D. $\alpha < 30^\circ$.

10.1.24. Kąt nachylenia przekątnej sześcianu do jego krawędzi bocznej ma miarę α . Prawdą jest, że:

A. $\cos \alpha = \frac{\sqrt{2}}{2}$; B. $\sin \alpha = \frac{\sqrt{3}}{3}$; C. $\cos \alpha = \frac{\sqrt{6}}{3}$; D. $\sin \alpha = \frac{\sqrt{6}}{3}$.

10.1.25. Długości krawędzi pewnego prostopadłościanu są równe: $a = 10$, $b = 12$, $c = 16$. Pole przekroju płaszczyzną wyznaczoną przez równoległe przekątne największych ścian bocznych ma wartość:

A. 200; B. $120\sqrt{5}$; C. 52; D. $24 + 20\sqrt{5}$.

10.1.26. Powierzchnia boczna graniastosłupa prawidłowego czworokątnego po rozwinięciu jest kwadratem o boku 8.

Pole podstawy graniastosłupa jest równe:

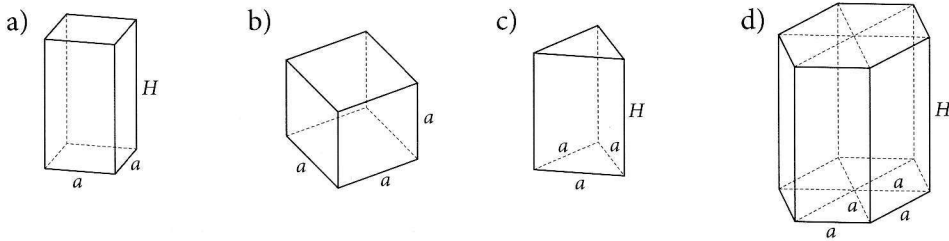
A. 4; B. 8; C. 16; D. 64.

10.1.27. W graniastosłupie prawidłowym sześciokątnym wszystkie krawędzie mają długość 12. Oblicz tangens kąta, który tworzy najdłuższa przekątna tego graniastosłupa z płaszczyzną podstawy.

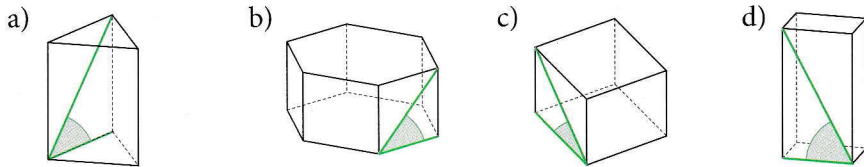
10.1.28. Podstawą graniastosłupa jest romb o boku $a = 4$ i kącie rozwartym $\alpha = 120^\circ$. Krótsza przekątna tego graniastosłupa tworzy z podstawą kąt $\beta = 45^\circ$. Oblicz objętość tego graniastosłupa.

Wskazówki. Rozwiązania. Odpowiedzi

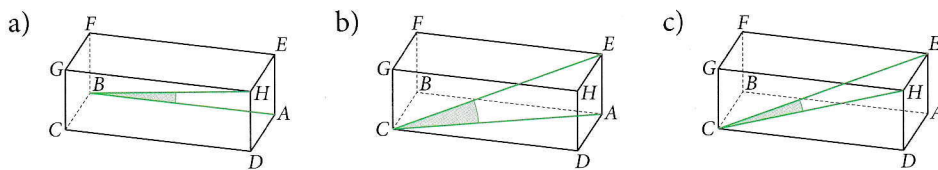
10.1.1.

10.1.2.

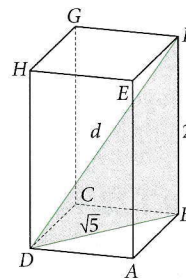
10.1.3.

10.1.4. Podstawą jest trójkąt równoboczny o boku $a = 2,5$ i polu $P_p = \frac{a^2 \sqrt{3}}{4}$.
 $P_p = \frac{25\sqrt{3}}{16}$. Powierzchnię boczną stanowią trzy prostokąty o wymiarach $2,5 \times 10$.
 $P_b = 75$. Pole powierzchni całkowitej $P_c = 2 P_p + P_b$.
 Odpowiedź: $P_c = \frac{25\sqrt{3}}{8} + 75$.

10.1.5. Pamiętaj, aby wszystkie wymiary prostopadłościanu podane były w tych samych jednostkach. Możesz np. wyrazić je w decymetrach. Wtedy objętość $V = 8 \cdot 24 \cdot 1,5 \text{ dm}^3$.
 Odpowiedź: $V = 288 \text{ dm}^3$.

10.1.6. Trójkąt BDF jest prostokątny i długość przekątnej prostopadłościanu możesz obliczyć, korzystając z twierdzenia Pitagorasa: $d^2 = (\sqrt{5})^2 + 2^2 \Rightarrow d^2 = 9$, więc $d = 3$.
 Odpowiedź: Przekątna prostopadłościanu ma długość 3.

10.1.7. Sześcian ma 12 krawędzi. Pole powierzchni całkowitej sześcianu to pole sześciu kwadratów o boku a .
 $P = 6a^2$
 Odpowiedź: Pole powierzchni całkowitej sześcianu to $6a^2$.

10.1.8. Wymiary akwarium to 3 dm i 4 dm. Akwarium ma objętość $V = 3 \cdot 4 \cdot h$.
 $54 = 12h \Rightarrow h = 4,5$
 Odpowiedź: 4,5 l.

10.1.9. Szyna o podanej masie $m = 187\,200 \text{ g}$.
 $\rho = 7,8 \text{ g/cm}^3$
 $V = \frac{m}{\rho} = \frac{187\,200}{7,8} = 24\,000 \text{ cm}^3$
 $V = a^2 h \Rightarrow a^2 = \frac{24\,000}{h}$
 $a = \sqrt{\frac{24\,000}{h}}$
 Odpowiedź: 187,2 kg.

10.1.10. Oznacz H – wysokość sześcianu, d – długość krawędzi podstawy.

$$H = \sqrt{21}a \quad \text{oraz}$$

Zależność między a i H wynika z twierdzenia Pitagorasa dla trójkąta C_1F_1C .

$$\cos \alpha = \frac{a}{H}$$

10.1.11. Wykonaj rysunek. Wprowadź wysokość h – wysokość trójkąta ABC_1 przy wierzchołku C_1 .
 $h = 0,5a$, czyli $H = 2h$.

Z twierdzenia Pitagorasa dla trójkąta AC_1C :

$$|AC_1| = d$$

$$d^2 = H^2 + a^2$$

Trójkąt ABC_1 jest prostokątny i jego wysokość jest dwusieczną kąta α przy wierzchołku C_1 , więc $h = 0,5a$.

$$\sin(0,5\alpha) = \frac{0,5a}{d} \Rightarrow \sin \alpha = \frac{a}{d}$$

Odpowiedź: Kąt między d i a ma miarę około 36° .

10.1.7. Sześcián ma 12 krawędzi. Jeżeli suma długości 12 krawędzi jest równa 156 cm, to jedna krawędź ma długość 13 cm. Zapisz więc $a = 13$ cm. Pole powierzchni sześciánu to pole sześciu kwadratów o boku a .

$$P = 6a^2 \qquad P = 6 \cdot 169 = 1014$$

Odpowiedź: Pole powierzchni sześciánu to 1014 cm².

10.1.8. Wymiary akwariów trzeba wyrazić w decymetrach, zatem wyniosą one 6 dm, 3 dm i 4 dm. Akwariów trzeba napełnić do wysokości 3 dm. Do napełnienia akwariów do tej wysokości potrzebne będą 54 litry wody.

Odpowiedź: 54 l.

10.1.9. Szyna o podanych wymiarach ma objętość $V = 400 \cdot 10 \cdot 6$ cm³. $V = 24\,000$ cm³. Jej masa to 187 200 g, czyli 187,2 kg.

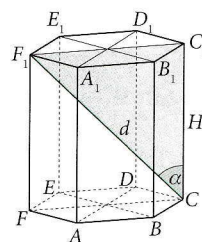
Odpowiedź: 187,2 kg.

10.1.10. Oznacz H – długość krawędzi bocznej, a – długość krawędzi podstawy.

$$H = \sqrt{21}a \quad \text{oraz} \quad \cos \alpha = \frac{H}{d}$$

Zależność między a i d otrzymasz, stosując twierdzenie Pitagorasa do trójkąta C_1F_1C : $(2a)^2 + (\sqrt{21}a)^2 = d^2 \Rightarrow d = 5a$

$$\text{Odpowiedź: } \cos \alpha = \frac{\sqrt{21}}{5}.$$

10.1.11. Wykonaj rysunek i zaznacz na nim przekątne ścian. Dla ułatwienia wprowadź oznaczenia, np.: a – długość krawędzi podstawy, H – wysokość bryły, d – długość przekątnej ściany bocznej, h – wysokość trójkąta ABC_1 . Zauważ, że szukany kąt jest kątem przy wierzchołku trójkąta równoramiennego ABC_1 . Wiadomo,

$$\text{że } a = 0,75 H, \text{ czyli } H = \frac{4}{3} a$$

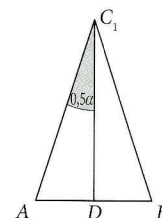
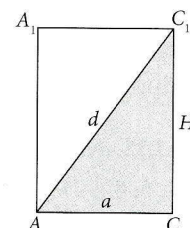
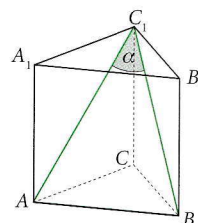
Z twierdzenia Pitagorasa zastosowanego do trójkąta ACC_1 oblicz $|AC_1| = d$.

$$d^2 = H^2 + a^2 \qquad d = \frac{5}{3} a.$$

Trójkąt ABC_1 jest trójkątem równoramiennym, więc jego wysokość jest dwusieczną kąta przy wierzchołku i kąt DC_1A ma miarę równą $0,5\alpha$.

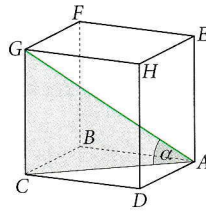
$$\sin(0,5\alpha) = \frac{0,5a}{d} \Rightarrow \sin(0,5\alpha) = 0,3. \text{ Zatem } 0,5\alpha \approx 18^\circ.$$

Odpowiedź: Kąt między przekątnymi graniastosłupa ma miarę około 36°.

10.1.12. Szukany kąt jest kątem między przekątną sześcianu a przekątną jego podstawy. Oznacz długość krawędzi podstawy przez a . Wtedy $|AC| = a\sqrt{2}$. $|AG| = a\sqrt{3}$, więc $\cos \alpha = \frac{a\sqrt{2}}{a\sqrt{3}}$.

Odpowiedź: $\cos \alpha = \frac{\sqrt{6}}{3}$.

10.1.13. Podstawą graniastosłupa czworokątnego prawidłowego jest kwadrat.

Oznacz: $|CG| = |AE| = |BC| = |DH| = H$ oraz $|AB| = |BC| = |CD| = |AD| = a$.

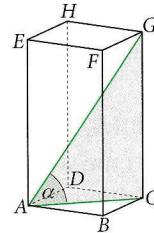
Z definicji funkcji trygonometrycznych zastosowanych do trójkąta

$$ACG \text{ otrzymasz: } \sin \alpha = \frac{|CG|}{|AG|} \text{ i } \cos \alpha = \frac{|AC|}{|AG|}.$$

$$\sin 60^\circ = \frac{H}{48} \text{ i } \cos 60^\circ = \frac{a\sqrt{2}}{48}. \text{ Podstaw wartości funkcji trygonometrycznych kąta } 60^\circ$$

i wylicz z otrzymanych zależności H i a .

Odpowiedź: $a = 12\sqrt{2}$, $H = 24\sqrt{3}$.

10.1.14. Kąt nachylenia krótszej przekątnej, np. DF_1 , do podstawy to kąt między tą przekątną a jej rzutem na podstawę DF . Zauważ, że $|DF|$ jest równa podwojonej wysokości trójkąta równobocznego o boku a . Zatem $|DF| = a\sqrt{3}$.

Rozważ trójkąt DF_1F . W tym trójkącie $\frac{|FF_1|}{|DF|} = \text{tg } 30^\circ$,

$$\text{czyli } \frac{H}{9\sqrt{3}} = \frac{\sqrt{3}}{3}.$$

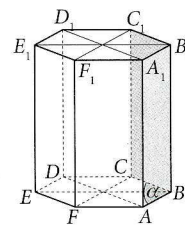
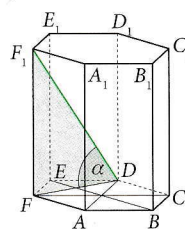
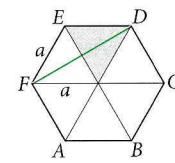
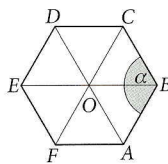
Łatwo obliczysz stąd $H = 9$ i pole boczne graniastosłupa.

Odpowiedź: $P_b = 486$.

10.1.15. Miara kąta między sąsiednimi ścianami w każdym graniastosłupie prostym jest równa mierze kąta między sąsiednimi krawędziami podstawy. Zauważ, że sześciokąt foremny można podzielić na 6 przystających trójkątów równobocznych.

Kąt wewnętrzny sześciokąta ma miarę dwa razy większą od miary kąta wewnętrznego trójkąta równobocznego.

Odpowiedź: C .

10.1.16. Niech a to kłasku obok. Długość z twierdzenia Pitagorasa równoramiennego

$$|GH|^2 = \frac{1}{2} a^2 \Rightarrow |GH| = \frac{a\sqrt{2}}{2}$$

Bok GF przekroju mała pole prostokąta $FEHG$

$$\frac{\sqrt{2}}{2} a^2 = 18\sqrt{2}$$

Odpowiedź: $a = 6$.

10.1.17. Otrzymany przekrój o podstawie równej B . Długość podstawy n Pitagorasa do trójkąta

ona przekątną kwadratu ramienia trójkąta uży do trójkąta ABC .

$$|AC|^2 = 40. \text{ Teraz można } h^2 = 40 - 2^2$$

Odpowiedź: $P = 12$.

10.1.18. Największą powierzchnię 10×24 . Przekrój CD ma długość $|CD| = 8$. Długość drugiego boku kąta AA_1D .

Odpowiedź: $P = 208$.

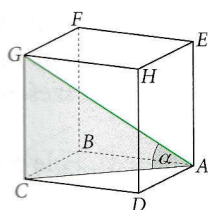
10.1.19. Sporządź rysunek

twierdzenie Pitagorasa

$|PD_1| = 2\sqrt{10}$. Analogicznie stosując twierdzenie Pitagorasa

$|PB| = 2\sqrt{13}$. Podobnie

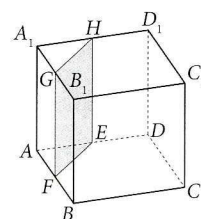
jest równy $L = 4(\sqrt{13} + \sqrt{10})$ cinki PB i RD_1 . Czworościan sprawdzić, czy jest to twierdzenie Pitagorasa

10.1.16. Niech a to krawędź sześcianu przedstawionego na rysunku obok. Długość odcinka GH możesz obliczyć, korzystając z twierdzenia Pitagorasa zastosowanego do trójkąta prostokątnego równoramiennego A_1GH .

$$|GH|^2 = \frac{1}{2}a^2 \Rightarrow |GH| = \frac{\sqrt{2}}{2}a.$$

Bok GF przekroju ma długość a . Ułóż odpowiednią równość, korzystając ze znanego pola prostokąta $FEHG$.

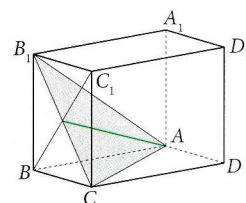

$$\frac{\sqrt{2}}{2}a^2 = 18\sqrt{2}$$

Odpowiedź: $a = 6$.

10.1.17. Otrzymany przekrój jest trójkątem równoramiennym o podstawie równej B_1C .

Długość podstawy możesz obliczyć, stosując twierdzenie Pitagorasa do trójkąta CBB_1 albo wykorzystując fakt, że jest ona przekątną kwadratu o boku $2\sqrt{2}$. $|B_1C| = 4$. Długość ramienia trójkąta uzyskasz, stosując twierdzenie Pitagorasa do trójkąta ABC .

$|AC|^2 = 40$. Teraz możesz obliczyć długość wysokości trójkąta ACB_1 .

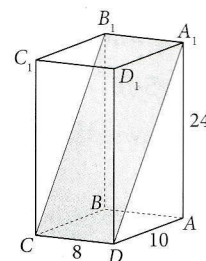
$$h^2 = 40 - 2^2 \quad h = 6$$

Odpowiedź: $P = 12$.

10.1.18. Największą powierzchnię mają ściany o wymiarach 10×24 . Przekrój CDA_1B_1 jest prostokątem, którego krótszy bok ma długość $|CD| = 8$.

Długość drugiego boku uzyskasz, stosując tw. Pitagorasa do trójkąta AA_1D .

Odpowiedź: $P = 208$.

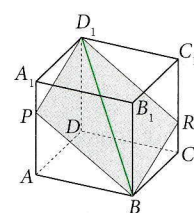

10.1.19. Sporządź rysunek. $|A_1P| = \frac{1}{3}a = 2$ oraz $|AP| = 4$. Zastosuj twierdzenie Pitagorasa do trójkąta A_1PD_1 i oblicz $|PD_1|$.

$|PD_1| = 2\sqrt{10}$. Analogicznie $|BR| = 2\sqrt{10}$. Długość $|PB|$ otrzymasz, stosując twierdzenie Pitagorasa do trójkąta ABP .

$|PB| = 2\sqrt{13}$. Podobnie $|RD_1| = 2\sqrt{13}$. Obwód L czworokąta $PBRD_1$

jest równy $L = 4(\sqrt{13} + \sqrt{10})$. Odcinki BR i PD_1 są równoległe i równe. Podobnie odcinki PB i RD_1 . Czworokąt $PBRD_1$ jest równoległobokiem. Jest kilka sposobów, aby sprawdzić, czy jest to prostokąt. Możesz np. zastosować twierdzenie odwrotne do twierdzenia Pitagorasa do trójkąta PBD_1 . Najdłuższy bok tego trójkąta BD_1 jest prze-

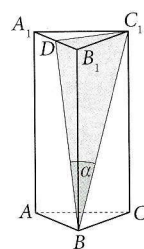
kątną sześcianu i ma długość $6\sqrt{3}$. Suma kwadratów długości pozostałych boków tego trójkąta jest równa 92. $(6\sqrt{3})^2 = 108$. Zatem trójkąt PBD_1 nie jest prostokątny. Odpowiedź. Nie jest prostokątem. $L = 4(\sqrt{13} + \sqrt{10})$.

10.1.20. Pole powierzchni bocznej $P_b = 3aH$ jest 12 razy większe od pola podstawy $P_p = \frac{a^2\sqrt{3}}{4}$.

Ułóż odpowiednie równanie i wylicz z niego H w zależności od a . Z trójkąta prostokątnego BB_1C_1 wylicz długość przekątnej $|C_1B| = d$, stosując twierdzenie Pitagorasa. $d = 2a$. Odcinek C_1D jest wysokością trójkąta równobocznego o boku a ,

więc $|C_1D| = \frac{a\sqrt{3}}{2}$. $\sin \alpha = \frac{|C_1D|}{|C_1B|}$.

Odpowiedź: $\sin \alpha = \frac{\sqrt{3}}{4}$.

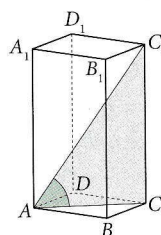
10.1.21. Oznacz a – długość krawędzi podstawy, H – wysokość bryły.

$\frac{H}{d} = \sin 30^\circ$ oraz $\frac{a\sqrt{2}}{d} = \cos 30^\circ$.

Oblicz a i H , następnie oblicz objętość z wzoru $V = a^2 \cdot H$ i pole całkowitej powierzchni ze wzoru $P_c = 2a^2 + 4aH$.

$H = 5\sqrt{6}$, $a = 15$,

Odpowiedź: $V = 1125\sqrt{6}$, $P_c = 450 + 300\sqrt{6}$.

10.1.22. Wprowadź oznaczenia: $a = |AB| = |CD|$, $b = |BC| = |AD|$, $H = |AA_1| = |BB_1| = |CC_1| = |DD_1|$, $d = |BD_1|$.

$\cos \alpha = \frac{\sqrt{b^2 + H^2}}{d}$, $\cos \beta = \frac{\sqrt{a^2 + b^2}}{d}$, $\cos \varphi = \frac{\sqrt{a^2 + H^2}}{d}$

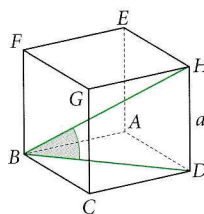
Stąd: $\cos^2 \alpha + \cos^2 \beta + \cos^2 \varphi = \frac{2a^2 + 2H^2 + 2b^2}{d^2} = \frac{2d^2}{d^2} = 2$.

10.1.23. Możesz obliczyć np. tangens danego kąta.

$\operatorname{tg} \alpha = \frac{a}{a\sqrt{2}} \approx 0,7071$. Sprawdź w tablicach, tam zobaczysz,

że miara kąta α zawiera się między 35° a 36° .

Odpowiedź: C.

10.1.24. Sporządź rysunek masz przykład. Zauważ, że trójkąt prostokątny o przeciwprostokątnej o długości przekątnej d i o długościach a i $a\sqrt{2}$.

Zatem $\cos \alpha = \frac{a}{d}$, więc

$\sin \alpha = \frac{a\sqrt{2}}{a\sqrt{3}} = \frac{\sqrt{6}}{3}$.

Odpowiedź: D.

10.1.25. Największą powierzchnią jest kwadrat o boku 12×16 . Długość przekątnej wynosi 20 . Zauważ, że powstając z twierdzenia Pitagorasa. Pole przekroju jest większe od pola podstawy. Odpowiedź: A.

10.1.26. Sporządź rysunek. Jak widzisz, kwadrat, którego bok o długości $4a$, gdzie a jest bokiem niastosłupa. Masz więc $P_p = a^2$ $P_p = 4$ Odpowiedź: A.

10.1.27. Wszystkie krawędzie są równe, więc wysokość graniastosłupa jest równa bokowi. Przekątna to np. BK , która jest przeciwprostokątną w trójkącie prostokątnym o podstawie BE ma długość 2 . Kąta α jest równy

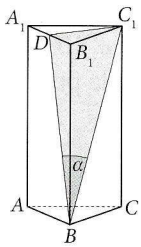
$\operatorname{tg} \alpha = \frac{|KE|}{|BE|} = \frac{1}{2}$.

Odpowiedź: Tangens

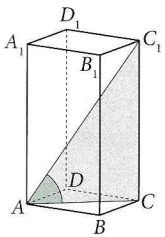
10.1.28. Sporządź rysunek. Jeśli rozwarty kąt α jest kątem między bokami a i a i romb ten złożony jest z dwóch trójkątów prostokątnych, które jest polem podstawy.

ci pozostałych boków
 D_1 nie jest prostokątny.

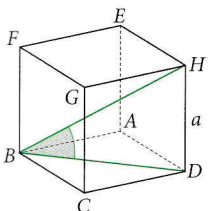
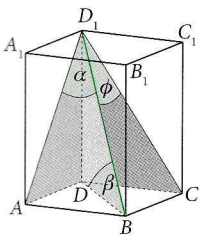
ksze od
 d a.
 $|B| = d$,
 boku a,

oryły.
 pole

),

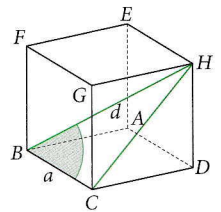

10.1.24. Sporządź rysunek sześcianu i zaznacz na nim kąt. Obok masz przykład. Zauważ, że trójkąt CBH jest trójkątem prostokątnym o przeciwprostokątnej BH , której długość jest równa długości przekątnej sześcianu $d = a\sqrt{3}$ i przyprostokątnych o długościach a i $a\sqrt{2}$.

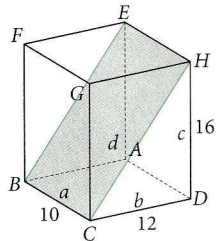
Zatem $\cos \alpha = \frac{a}{d}$, więc $\cos \alpha = \frac{a}{a\sqrt{3}} = \frac{\sqrt{3}}{3}$ oraz

$$\sin \alpha = \frac{a\sqrt{2}}{a\sqrt{3}} = \frac{\sqrt{6}}{3}.$$

Odpowiedź: D.

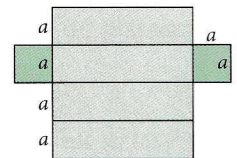
10.1.25. Największą powierzchnię mają ściany o wymiarach 12×16 . Długość przekątnej takiej ściany możesz obliczyć, korzystając z twierdzenia Pitagorasa: $d = \sqrt{12^2 + 16^2} \Rightarrow d = 20$. Pole przekroju jest więc równe $P = a \cdot d$. $P = 200$.
 Odpowiedź: A.

10.1.26. Sporządź rysunek siatki graniastosłupa. Jak widzisz, kwadrat, który stanowi powierzchnię boczną, ma bok o długości $4a$, gdzie a to długość krawędzi podstawy graniastosłupa. Masz więc $4a = 8$, zatem $a = 2$.

$$P_p = a^2 \quad P_p = 4$$

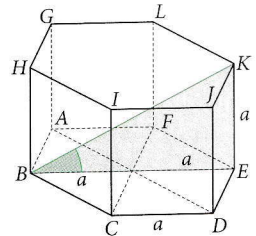
Odpowiedź: A.

10.1.27. Wszystkie krawędzie, a więc i ta, która stanowi wysokość graniastosłupa, mają długość $a = 12$. Najdłuższa przekątna to np. BK , (CL , DG , EH , FI , AJ itd.). Jej rzut na podstawę BE ma długość $2a = 24$. Zatem tangens szukanego kąta α jest równy

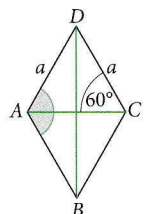
$$\text{tg } \alpha = \frac{|KE|}{|BE|} = \frac{1}{2}.$$

Odpowiedź: Tangens szukanego kąta jest równy $\frac{1}{2}$.

10.1.28. Sporządź rysunek rombu, który jest podstawą tego graniastosłupa.

Jeżeli rozwarty kąt rombu ma miarę 120° , to kąt ostry ma miarę 60° i romb ten złożony jest z dwóch trójkątów równobocznych. Jego pole, które jest polem podstawy graniastosłupa, możesz obliczyć np. tak:

$$P_p = 2 \cdot \frac{a^2 \sqrt{3}}{4}$$

$$P_p = 8\sqrt{3}$$

Zauważ też, że odcinek AC też ma długość $a = 4$.

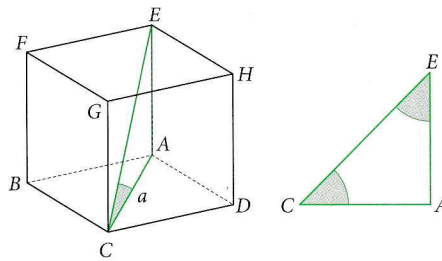
Teraz sporządź szkic graniastosłupa.

Kąt między krótszą przekątną graniastosłupa a płaszczyzną podstawy to kąt, jaki tworzy ona z krótszą przekątną rombu o długości a . Trójkąt ACE jest trójkątem prostokątnym równoramiennym, więc odcinek AE, który jest wysokością graniastosłupa też ma długość a . Zatem objętość tego graniastosłupa możesz obliczyć tak:

$$V = P_p \cdot a$$

$$V = 8\sqrt{3} \cdot 4$$

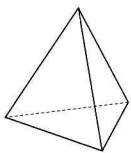
Odpowiedź: $32\sqrt{3}$.

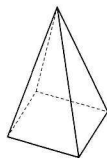
10.2. Ostrosłupy

10.2.1. Na rysunkach poniżej zaznacz wysokość ściany bocznej i kąt, który tworzy z wysokością ostrosłupa.

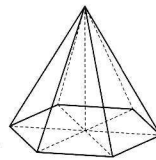
a)

b)

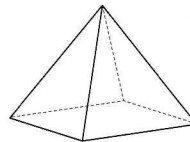

c)

10.2.2. Zaznacz na rysunku ostrosłupa kąt między wysokościami sąsiednich ścian opuszczonymi na:

- krawędzie podstawy;
- wspólną krawędź boczną;
- na przeciwległe krawędzie boczne.

10.2.3. Długość krawędzi bocznej ostrosłupa prawidłowego czworokątnego równa jest 10, a długość przekątnej podstawy 12. Oblicz wysokość ostrosłupa.

10.2.4. Oblicz objętość ostrosłupa prawidłowego czworokątnego o przekątnych 5 i 6.

10.2.5. Oblicz pole powierzchni bocznej ostrosłupa prawidłowego czworokątnego o wysokości 0,5.

10.2.6. Piramida kołowa o promieniu podstawy 3 i wysokości 4. Oblicz kąt nachylenia krawędzi bocznej do płaszczyzny podstawy. Oblicz wysokość ścian bocznych.

10.2.7. W prawidłowym ostrosłupie czworokątnym kąt między krawędzią boczną a wysokością ostrosłupa jest 45° . Krawędź boczna ma długość $a = 8$, a jego wysokość h . Oblicz objętość ostrosłupa. Oblicz pole powierzchni bocznej.

10.2.8. Pole powierzchni bocznej ostrosłupa prawidłowego czworokątnego jest równe $P_b = 18$. Miara kąta między krawędzią boczną a wysokością ostrosłupa jest $\alpha = 90^\circ$. Oblicz objętość ostrosłupa.

10.2.9. Podstawą ostrosłupa jest kwadrat o boku 4. Krawędzie boczne tworzą z wysokością ostrosłupa kąty 45° . Oblicz objętość ostrosłupa.

10.2.10. Krawędź boczna ostrosłupa prawidłowego czworokątnego jest dłuższa od wysokości ostrosłupa o $2\sqrt{2}$. Oblicz objętość ostrosłupa.

10.2.11. Podstawą ostrosłupa jest trójkąt równoboczny o boku 6. Krawędzie boczne tworzą z wysokością ostrosłupa kąty 45° . Oblicz objętość ostrosłupa.

10.2.12. W czworokątnej podstawie ostrosłupa kąt między krawędzią boczną a wysokością ostrosłupa jest 45° . Oblicz objętość ostrosłupa.

10.2.13. Promień okręgu opisanego na podstawie ostrosłupa jest $R = 10$ cm. Oblicz objętość ostrosłupa, jeśli jego kąt nachylenia krawędzi bocznej do płaszczyzny podstawy jest 45° .

10.2.14. Krawędź boczna ostrosłupa prawidłowego czworokątnego ma długość $4\sqrt{3}$. Oblicz pole powierzchni bocznej ostrosłupa, jeśli jego kąt nachylenia krawędzi bocznej do płaszczyzny podstawy jest 45° .